

Säkrare användning av Internet bland barn och unga
Medierådet är en kommitté inom Regeringskansliet som arbetar med frågor om mediepåverkan och barns och ungas mediesituation, med syfte att minska riskerna för skadlig påverkan. Uppdraget gäller alla rörliga bildmedier, exempelvis film, TV, datorspel och Internet. Vi är även svensk partner i EU-nätverket Insafe, som arbetar för en säkrare användning av Internet bland barn och unga. Läs mer om samarbetet inom EU på www.saferinternet.org.

En del av vårt arbete går ut på att öka medvetenheten om både fördelar och risker med Internet och att ge råd till barn, unga, föräldrar och lärare. Det gör vi bland annat genom den här guiden. Vi genomför också omfattande studier av barns och ungas mediesituation genom vår återkommande rapport Ungar & Medier.

Vill du veta mer? Besök Medierådets webbplats www.medieradet.se.

Denna guide är framtagen av Medierådet i samverkan med representanter från Aftonbladet.se, BitoS, IT-Föreningen, Lunarstorm, Microsoft, MSN och TeliaSonera.

En kort sammanfattning:

1. Följ med ditt barn ut på nätet
2. Tala med ditt barn om Internet
3. Uppmuntra till en bra samtalston även på Internet
4. Uppmana ditt barn att vara återhållsamt med personlig information
5. Låt inte ditt barn ensamt träffa okända som det fått kontakt med på Internet
6. Lär ditt barn att informationen på Internet inte alltid är sann eller objektiv
7. Var inte för kritisk mot ditt barns nyfikenhet
8. Rapportera information och händelser som du bedömer vara olagliga
9. Tekniska lösningar kan vara ett stöd att hantera Internet
10. Kom överens om hur Internet ska användas

Tio tips till föräldrar om Internet

Medierådet

Regeringskansliet 103 33 Stockholm

Tel 08-405 10 00 www.medieradet.se

DESIGN: JOHN EYRE

Tio tips till föräldrar om Internet

Internet är en plats för kunskap, umgänge, nöje och förströelse. Dessa tio tips ger dig som förälder stöd i vardagen och om något otrevligt händer.

Kom ihåg att även när ditt barn vet mer om teknik och nya medier än du själv så är det fortfarande du som har längst erfarenhet av det vanliga livets normer och regler, glädjeämnen och faror.

1. Följ med ditt barn ut på Internet

Det är bra för både ditt barn och dig själv om ni gemensamt upptäcker Internet. Försök att tillsammans hitta webbplatser som är roliga, spännande och passande. Visa intresse för hur ditt barn kommunicerar och surfar på nätet. På det sättet grundläggs ett förtroende som gör det naturligt att prata om upplevelser på nätet även när barnet blivit lite äldre.

2. Tala med ditt barn om Internet

En del vuxna använder i huvudsak nätet i arbetet, för bankärenden eller för att boka en resa. Barn och unga kanske främst använder Internet för social samvaro, för att kommunicera med kompisar och bekanta. Låt livet på nätet bli ett vardagligt samtalsämne i familjen. Be att få se favoritplatserna och fråga vad som är spännande, kul och fascinerande. Ta några timmars "prao" med ditt barn med jämna mellanrum. Låt dig inte avskräckas och var inte fördömande.

3. Uppmuntra till en bra samtalston även på Internet
Mycket av barns och ungdomars användning av Internet handlar om kommunikation och att umgås online med kompisar och bekanta, t.ex. från klassen eller handbollslaget. Men nätets anonymitet gör det lätt att testa gränser och skriva saker som man aldrig skulle säga öga mot öga. Det kan leda till konflikter och sårade känslor som kanske inte skulle ha uppstått om man kommunicerade i verkliga livet.

Betona vikten av att inte skriva vad som helst på nätet. En bra regel är att bemöta andra som man själv vill bli bemött. Uppmana ditt barn att alltid tänka efter en gång till innan man publicerar eller postar något på nätet.

4. Uppmana ditt barn att vara återhållsamt med personlig information

Många webbplatser uppmanar besökarna att dela med sig av personlig information, ofta för att få tillgång till innehåll och tjänster. Det finns även webbplatser vars innehåll helt bygger på besökarnas bidrag av t.ex. fotografier. Det är

viktigt att ditt barn är medvetet om hur och när det förmedlar personlig information eller använder webbkamera. Många glömmer att Internet är globalt och publicerar t.ex. en bild för de närmaste kompisarna utan att tänka på att alla Internetanvändare har möjlighet att både se, kopiera och sprida bilden vidare.

En enkel regel är att bestämma att ditt barn inte utan ditt godkännande lämnar ut information som hemadress, skola, telefonnummer, lösenord eller fotografier av sig själv.

5. Låt inte ditt barn ensamt träffa okända som det fått kontakt med på Internet

Internet är en positiv mötesplats för att lära känna andra och skaffa nya vänner. För att undvika otrevliga och kanske även farliga situationer är det viktigt att ditt barn inte träffar okända personer utan att vara i sällskap med föräldrar, vänner eller andra som barnet känner väl sedan tidigare. Ett eventuellt möte bör ske på en allmän plats där det finns andra människor närvarande.

6. Lär ditt barn att informationen på Internet inte alltid är sann eller objektiv

Barn använder nätet för att göra skoluppgifter, för att lära mer och för att hitta fakta om sina intressen. Informationsmängden är enorm och det är viktigt att ta del av den med urskillning. Prata om källkritik med ditt barn och visa på olika sätt att kontrollera uppgifter eller vem som står bakom en hemsida.

7. Var inte för kritisk mot ditt barns nyfikenhet

Ditt barn kommer säkerligen att möta material som både du och barnet finner stötande. Exempel kan vara pornografi och rasism. Kom ihåg att det är naturligt att vara nyfiken och vilja söka upp "förbjudna sidor". Ta tillfället som en möjlighet att diskutera och kanske sätta upp regler. När ditt barn blir äldre förändras behoven och barnets rätt till information ökar, samtidigt som förmågan till kritiskt tänkande utvecklas.

8. Rapportera information och händelser som du bedömer vara olagliga

Om ditt barn stöter på material eller utsätts för meddelanden via e-post eller chatt som det reagerar starkt emot är det upp till dig som förälder att försöka bedöma om detta är olagligt eller inte. Om du uppfattar det som olagligt rekommenderar vi att du gör en polisanmälan. Också material som upplevs som skadligt eller olämpligt kan det finnas anledning att rapportera vidare, antingen till din Internetoperatör eller till någon som arbetar med frågor om

barn och Internet. Det är viktigt att du som vuxen kan och vill hjälpa till i en sådan situation.

Tänk på att spara bevis på det inträffade. Radera därför inte e-post eller loggfiler.

Polisen når du på www.polisen.se.

Varje Internetoperatör har en särskild avdelning för missbruk som kallas för abuse-avdelning. Dit når du vanligtvis via e-post på adressen: abuse@domännamn

Det är också viktigt att du lär ditt barn att inte själv bryta mot lagen. T.ex. genom att hota eller ofreda någon eller ladda ner musik, film, datorspel mm. som är utlagt på Internet utan tillstånd från upphovsmannen.

9. Tekniska lösningar kan vara ett stöd att hantera Internet

Det finns sätt att kontrollera och begränsa barns surfande. Genom att använda webbläsarens loggverktyg kan man se vilka hemsidor som besökts, och genom filter kan man stoppa åtkomsten till vissa sidor. Dessa sätt har sina brister och går att påverka eller komma runt. Var medveten om att dessa lösningar kan uppfattas som ett intrång i barnets integritet och kan radera ett förtroendefullt samtal kring Internet.

Ett enklare tips för den som vill ha en icke-teknisk lösning är att placera datorn i ett öppet rum i hemmet där man lättare har överblick och kan prata om det som sker.

På www.surfalugnt.se kan du läsa mer om säkerhet på Internet.

10. Kom överens om hur Internet ska användas

Bestäm tillsammans i er familj vilka regler som ska gälla. Använd gärna vår guide som stöd:

- Hur behandlar man personlig information? (Namn, adress, telefonnummer, lösenord, bilder, webbkamera, e-post osv.)
- Hur uppträder man mot andra, t.ex. vid chatt, i e-post, med Messenger-program?
- Vilken typ av webbplatser och aktiviteter är acceptabla att besöka/delta i?
- Hur förhåller man sig till information och kontakter på nätet?
- Hur länge och vilka tider på dygnet får man använda Internet?

Uppmuntra gärna till diskussion i barnets skolklass. Det är naturligtvis en fördel om det finns gemensamma regler, i klassen eller i skolan, om hur Internet ska användas.